

Komissar **M** MAIGRET

GEORGES SIMENON

Maigret' süümepiinad

Prantsuse keelest tõlkinud Merike Riives

1

Teisipäevahommikune külastaja

Seda ei juhtu Orfèvres'i kaldatänaval sagedamini kui üks või kaks korda aastas ning vahel vältab see nii üürikest aega, et pole mahti seda tähelegi panna: äkki, pärast palavikulist tööperioodi, mille kestel üks kohtuasi ajab teist taga, kui neid ei saja koguni kaela kolm-neli tükki korraga, kurnates välja personali viimsegi jõu, nii et inspektoritel on lõpuks magamata öödest näod jõrmid ja silmad punased, – äkki võtab maad justkui täielik tuulevaikus, tühjus, mida vaevu häirivad mõned tähtsusetud telefonikõned.

Just selline oli olnud eilne päev, esmaspäev, mis, tõsi küll, oligi harilikult teistest päevadest vaiksem, kuid samasugune õhkkond valitses veel ka teisipäeval kell üksteist. Avaras koridoris lonkisid piinlikkust tundes ainult paar-kolm haledat koputajat, kes tulid ettekannet tegema, inspektorite toas olid aga kõik, grippi haigestunud välja arvatud, oma tööpostil.

Kui pakiliste juhtumite korral tuli Maigret' l enamasti isikkoosseisust puudu ning ta pidi kurja vaeva nägema, et leida mõne juurdluse jaoks küllaldaselt mehi, siis täna võinuks ta käsutada peaaegu tervet uurijaterühma.

Tõsi, enam-vähem samasugune oli asjade seis kogu Pariisis. Oli 10. jaanuar. Inimesed elasid pärast pühi aeglases tempos, põdedes ebamääraast pohmelust ning mõeldes lähenevale üüritähtajale ja maksude deklareerimisele.

Taevas, kooskõlas hingeseisundite ja meeleoludega, oli ühtlaselt hall, peaaegu niisama hall kui sillutis. Külmetas, kuid mitte piisavalt, et nõiduda kogu ümbrus maaliliseks ja anda jutuaiinet ajalehtede; oli kõigest ebameeldivalt kõle ilm, mis hakkas end tunda andma alles siis, kui olid veidi aega tänavail uidanud.

Tulikumad radiaatorid kabinettides tegid õhu veelgi umbsemaks; torudest kostis ajuti mulksumist ja keskkütteruumist kandus üles salapäraseid häáli.

Nagu koolipoisid klassis pärast eksameid, nokitses enamik inspektoreid tühja-tähja kallal, millega tegelemist harilikult edasi lükatakse. Sahtlitest kaevati välja ununenud raporteid, täitmata statistikatabeleid, tüütuid administratiivülesandeid.

Inimesed, kellest kirjutatakse ajalehtedes, olid peaaegu kõik kas Côte d'Azuril või talispordikeskustes.

Kui Maigret'l olnuks veel alles söega köetav malmahi, mis oli talle jäetud pikaks ajaks pärast keskkütte sisseseadmist ja mis lõpuks ikkagi eemaldati, oleks ta aeg-ajalt katkestanud oma tegevuse, et ahju uuesti täita ja roobiga süsi segada, vallandades hõõguva tuha saju.

Ta polnud halvas meeleolus; heaks tujuks polnud samuti põhjust, sest bussis, mis teda Richard-Lenoiri bulvarilt tööle sõidutas, oli talle hetkeks tundunud, nagu oleks ta grippi jäämas.

Võib-olla tegi talle muret ta naine? Eile oli tulnud ootamatu telefonikõne sõber Pardonilt, kes oli Picpusi tänava arst.

„Halloo! Maigret... Ärge öelge proua Maigret'le, et ma teid asjaga kurssi viisin...“

„Millega kurssi?“

„Ta käis äsja minu juures ja palus tungivalt, et ma sellest teile ei räägiks...“

Polnud veel aastatki möödas, kui ka Maigret ise oli Pardonil külastanud, soovitades oma visiidist mitte sõnagi lausuda naisele.

„Kõigepealt, ärge muretsege. Ma vaatasin ta hoolikalt läbi. Pole midagi tõsist...“

Eile, kui oli tulnud see telefonikõne, oli Maigret olnud niisama loid kui täna hommikul, laual ikka seesama administratsioonile määratud ettekanne, mis vajab lõpetamist.

„Mille üle ta kaebab?“

„Juba mõnda aega paneb trepist üles minek teda hingeldama ning ta tunneb, eriti hommikul, et ta jalad on raskevõitu. Kordan teile, pole midagi, mille pärast ärevusse sattuda. Ainult et ta vereringe pole selline, nagu olema peaks. Kirjutasin talle tablette, mida ta peab võtma igal söögikorral. Ütlen teile veel, selleks et te ei üllatuks, et ma panin ta dieeti pidama. Oleks hea, kui ta võtaks viis-kuus kilo alla, see annaks ta südamele hõlpu.“

„Kas te olete kindel, et...“

„Vannun teile, mitte midagi ohtlikku siin absoluutselt pole, kuid ma arvan, et on parem, kui te kursis olete. Kui te mind usute, tehke nägu, et ei märka midagi. Kõige rohkem hirmutab teda see, et te hakkate tema pärast muretsema...“

Kuna komissar tundis oma naist, oli viimane kindlasti kiirustanud esimese apteekri juurde väljakirjutatud ravimit ostma. Telefonikõne oli tulnud hommikul. Lõunatunnil oli ta proua Maigret'd luuranud, kuid tema juuresolekul polnud naine võtnud mingeid tablette. Õhtul samuti mitte. Ta oli otsinud rohupudelit või -karbikest puhvetikapi sahtlitest, seejärel köögist, endal süütu nägu peas.

Kuhu ta oli oma ravimi peitnud? Ta oli söönud vähem ja loobunud magustoidust, mille peale ta oli tavaliselt maias.

„Ma võtan vist ette väikese saleduskuuri,“ oli naine naljatoonil sõnanud. „Kleidid kipuvad mulle kitsaks jääma..“

Maigret usaldas Pardonit. Ta ei kaotanud pead. See häiris teda siiski, või täpsemini, tegi nukraks.

Esmalt ta enda haigus möödunud aastal, ühes kolmenädalase täieliku puhkusega. Nüüd oli naise kord. See tähendas, et nad olid jõudnud tasapisi ikka, millega käivad kaasas väikesed mured ja mil tervis tahab vahel putitamist, umbes nagu autod, mis hakkavad äkki vajama peaaegu iga nädal mehaaniku abi.

Ainult et autodele saab osta varuosi. Võib paigaldada koguni uue mootori.

Hetkel, mil uksehoidja koputas, avades kabineti ukse nagu tavaliselt vastust ootamata, ei olnud Maigret neist mõtetest teadlik. Ta tõstis pea ettekandelt ja vaatas vana Josephi suuril unehäguseil silmil.

„Mis on?“

„Keegi soovib tungivaltp kohtuda isiklikult teiega.“

Ning Joseph, kelle jalaastumist polnud kunagi kuulda, poetas kirjutuslaua nurgale sedeli.

Maigret luges sellelt pliiatsiga kirjutatud nime, aga kuna see ei seostunud tal kellegagi, siis ei pööranud ta sellele tähelepanu. Talle jäi meelde vaid nüpalju, et see oli kahe-silbiline ja selle esimene täht oli tõenäoliselt M. Mällu sööbis üksnes eesnimi, Xavier, sest nii kutsuti tema esimest ülemust Orfèvres'i kaldatänaval, vana Xavier Guichard'i.

Trükitud sõnade: *Visiidi eesmärk* all oli midagi niisugust nagu: *soovib tingimata vestelda komissar Maigret'ga*.

Joseph ootas, ilme ükskõikne. Kabinetis oli üsna hämar, nii et oluiks põhjust lambid süüdata, kuid komissarile polnud see pähe tulnud.

„Kas te võtate ta vastu?“

Maigret noogutas ja kehtas kergelt õlgu. Miks mitte? Hetk hiljem juhatati kabinetti umbes neljakümneaastane külastaja, kelle välimuses polnud midagi erilist ja kes võinuks olla ükskõik kes tuhandetest meestest, keda näeb kella kuue paiku õhtul minemas kärmel sammul lähima metroojaama poole.

„Palun vabandust, et teid segan, härra komissar...“

„Võtke istet.“

Ta külastaja oli pisut närviline, ent siiski mitte liialt, pigem natuke kõhevil, nagu paljud teisedki, kes samasse kabinetti sisenesid. Tal oli seljas tume palitu, mille ta enne istumist lahti nõõpis; oma kaabut hoidis ta algul põlvedel, ent veidi hiljem asetas selle oma jalgade juurde vaibale.

Ta naeratas kuidagi mehaaniliselt, mis oli kahtlemata ujeduse tunnusmärk. Ta kõhatas ja lausus siis:

„Alustamine, eks ole, on ikka kõige raskem. Muidugi, nagu kõik, nii kordasin ka mina oma peas ei tea kui palju kordi sõnu, mida ma tahtsin teile öelda, aga kui see hetk on käes, läheb kõik sassi...“

Uus naeratus, mis taotles komissari heakskiitu või julgustust. Ent Maigret' huvi ei olnud veel ärganud. Mees saabus halval ajal, kui komissari vaim alles tukkus.

„Küllap te võtate vastu hulgaliselt samasuguseid visiite, inimesi, kes tulevad teiega vestlema oma väikestest muredest, olles veendunud, et need teid huvitavad.“

Ta oli tumedajuukseline päris kena poiss, ehkki ta nina oli veidi viltu ja alumine huul liiga lihav.

„Võin teile kinnitada, et minuga on lood teisiti, ning ma kõhklesin kaua, kas ma tohin häirida nii hõivatud inimest kui teie.“

Arvatavasti oli ta lootnud näha toimikuvirnadest ummistunud kabinetti, kus kaks või kolm telefoni helisevad üheaegselt, kus inspektorid sagivad sisse-välja ning kus toolidel lõsuvad tunnistajad või kahtlusalused. Umbes sellise pildi olekski ta muide eest leidnud mõnel teisel päeval, kuid komissari, kelle ilme näis mõtetest tühi, ei pannud tema pettumus muigama.

Tegelikult silmitses Maigret vestluskaaslase ülikonda ja nentis, et see oli heast kangast, ilmselt kohaliku rätsepa töö. Tumehall, peaaegu mustjas ülikond. Mustad kingad. Neutraalset tooni lips.

„Lubage mul teile kinnitada, härra komissar, et ma pole hull. Ma ei tea, kas te tunnete doktor Steineri, kes elab Denfert-Rochereau' väljaku ääres. Ta on neuroloog, mis, nagu ma arvan, on enam-vähem psühhiaatri sünonüüm, ning ta on olnud eksperdina tunnistajaks paljudel kriminaalprotsessidel.“

Maigret' paksud kulmud kerkisid pisut, ent mitte ülemäära.

„Kas te käisite doktor Steineri juures?“

„Jah, ma palusin temalt konsultatsiooni, ja mainin möödamminnes, et tema konsultatsioonid kestavad terve tunni ning ta ei jäta midagi juhuse hooleks. Ta ei leidnud midagi. Ta peab mind täiesti normaalseks. Mis puutub minu naisesse, keda ta pole näinud...“

Ta peatus, sest ta monoloog polnud täpipealt selline, nagu ta oli ette valmistanud, ning ta püüdis selle sõnastust meelde tuletada. Ta oli masinliku liigutusega võtnud taskust sigareti-paki, kuid ei sõandanud küsida luba suitsetada.

„Võite suitsetada.“

„Täna teid.“

Ta sõrmed olid natuke kohmakad. Ta oli närviline.

„Palun vabandust! Ma peaksin end paremini valitsema. Ma ei saa oma erutusest võitu. Ma näen teid esmakordselt äkki teie kabinetis elusuuruses, ühes teie piipudega...“

„Kas ma tohin küsida, mis on teie elukutse?“

„Oleksin pidanud sellest alustama. See pole eriti levinud elukutse, ja nagu paljusid teisi, paneb see teid võib-olla muigama. Ma töötan „Louvre'i Kaubamajas“ Rivoli tänaval. Minu ametinimetus on mänguasjade osakonna vanemmüüja. See tähendab, et pühade aeg oli mulle väga väsitav. Tegelikult on mul eriala, mis hõivab suurema osa minu tööajast: ma tegelen elektrirongidega.“

Paistis, nagu oleks ta unustanud oma visiidi eesmärgi, samuti koha, kus ta oli, et lobiseda oma lemmikteemal.

„Kas te möödusite detsembrikuus „Louvre'i Kaubamajast“?“

Maigret ei öelnud ei ega jaa. Ta ei mäletanud. Talle meenus ähmaselt hiiglaslik helendav reklaam fassaadil, kuid ta ei osanud öelda, mida sellel sagivad mitmevärvilised siluetid endast kujutasid.

„Kui nii, siis te nägite Rivoli tänava poolses kolmandas vitriinis Saint-Lazare'i raudteejaama täpset vähendatud koopiat ühes kõigi rööbasteedega, linnalähi- ja kiirrongidega, signaalsatsiooni ja pöormeseadjate putkadega. See nõudis minult kolm kuud tööd ning ma pidin sõitma Šveitsi ja Saksamaale, et osta sealt osa materjale. See tundub lapsik, aga kui ma teile ütleksin, kui palju üksnes nende elektrirongide müük meile sisse toob... Ja ärge arvake, et meie klientuur koosneb ainult lastest. Ka täiskasvanud, nende seas tähtsatel ametikohtadel olevad mehed, on kiindunud rongimudelitesse ja mind kututakse sageli nende koju, selleks et...“

Ta katkestas jälle oma jutu.

„Kas ma tüütan teid?“

„Ei.“

„Kas te kuulata mind?“

Maigret noogutas. Ta külastaja oli umbes neljakümne-kuni neljakümne viie aastane ning tal oli sõrmes punasest kullast lai ja lame abielusõrmus, peaaegu samasugune nagu komissaril. Peale selle oli tal lipsunõel, mis kujutas raudtee signaalmärki.

„Ma ei mäleta enam, kuhu ma jäin. Ma ei tulnud teie juurde muidugi mõista selleks, et rääkida elektrirongidest, ning ma annan endale aru, et ma raiskan teie aega. On siiski vajalik, et te tunneksite minu tagamaad, eks ole? Pean teile veel ütleva, et ma elan Châtilloni avenüül Saint-Pierre-de-Montrouge'i kiriku lähedal, XIV linnaosas, ja seal on olnud mu kodu juba kaheksateist aastat. Ei, üheksateist... Ühesõnaga, märtsis saab üheksateist aastat... Ma olen abielus...“

Mees oli meeleheitel, et ei suuda selgemini väljenduda, sest üksikasju, mida ta rääkida tahtis, oli liiga palju. Oli tunda, et sedamööda, kuidas mõtted talle pähe tulid, kaalus ta neid ja pidas aru, on need tähtsad või mitte, kas öelda need välja või heita kõrvale.

Ta vaatas käekella.

„Just sellepärast, et ma olen abielus...“

Ta naeratas vabandavalt.

„Lihtsam oleks, kui teie mulle küsimusi esitaksite, aga te ei saa seda teha, sest te ei tea, milles on asi...“

Vähe puudus, et Maigret oleks hakanud oma tardumust endale ette heitma. See polnud tema süü. See tuli tema füüsi- sest. Ta nägi vaeva, et huvituda asjust, mida talle räägiti, ning kahetses, et oli lasknud Josephil külastaja kabinetti juhatada.

„Ma kuulan teid...“

Komissar toppis piipu, et endale tegevust anda, ja heitis pilgu aknasse, mille taga paistis kõik kahvatuhall. See meenutas provintsiteatri luitunud lavafooni.

„Pean ennekõike alla kriipsutama, et ma ei süüdista, härra komissar. Ma armastan oma naist. Me oleme, Gisèle ja mina, juba kaksteist aastat abielus ja me pole õigupoolest kunagi tülitšenud. Rääkisin sellest doktor Steinerile pärast seda, kui ta oli mind läbi vaadanud, ning ta vastas mulle murelikult:

„Sooviksin väga, et te oma naise minu juurde tooksite.“

Ainult et millisel ettekäändel ma võiksin paluda, et Gisèle minuga neuroloogi juurde tuleks? Ma ei saa kuidagi väita, et ta on hull, sest ta jätkab töötamist ja kellelgi pole tema vastu kaebusi.

Vaadake, ma pole kuigi palju koolis käinud. Ma olen Riikliku Hoolekande kasvandik ja mul tuli ennast ise harida. Kõike, mida ma tean, olen õppinud raamatuist pärast päevatööd.

Ma huvitun kõigest, mitte ainult elektrirongidest, nagu võiks arvata, ja tunnistan, et teadmised on inimese kõige hinnalisem vara.

Palun vabandust, et ma niimoodi räägin. Tahtsin sel teel jõuda seletuseni, et kui Gisèle'i käitumine minu suhtes muutus, hakkasin käima raamatukogudes, kaasa arvatud Rahvusraamatukogus, et lugeda teoseid, mille ostmine oleks läinud mulle liiga kulukaks. Pealegi, kui mu naine oleks neid meie kodust leidnud, oleks ta erutunud...“

Kinnituseks, et Maigret seda kõnet enam-vähem jälgis, oli tema küsimus:

„Kas need olid psühhiaatria-alased teosed?“

„Jah. Ma ei väida, et ma kõigest aru sain. Suurem jagu on kirjutatud minu jaoks liiga teaduslikus keeles. Leidsin

siiski raamatuid neurooside ja psühhooside kohta, mis panid mind mõtlema. Oletan, et te teate, mis vahe on neuroosidel ja psühhoosidel? Uurisin ka skisofreeniat, kuid usun siiralt, et nii kaugel see asi ei ole...“

Maigret mõtles oma naisele ja doktor Pardonile, ning märkas külastaja huulenurgas väikest nahakasvajajat.

„Kui ma õigesti aru saan, siis te kahtlustate, et teie naine pole normaalne?“

Otsustav hetk oli saabunud; mees kahvatus veidi ja neelatas paar-kolm korda, enne kui teatas, näol ilme, nagu otsiks ta sõnu ja kaaluks nende tähendust:

„Olen veendunud, et juba mõnda aega, vähemalt viis või kuus kuud, on mu naisel olnud kavatsus mind tappa. See ongi põhjus, härra komissar, miks ma tulin isiklikult teie juurde. Mul pole kindlaid tõendeid, muidu oleksin neist alustanud. Olen valmis teile rääkima märkidest, mida olen leidnud, ja mida on kahte sorti. Kõigepealt moraalsed märgid, mida on kõige raskem kirjeldada, nagu küllap isegi mõistate, sest need on eelkõige piasjad, mis pole iseenesest tõsised, kuid mille kuhjumine annab neile lõpuks tähenduse.

Mis puutub ainelistesse märkidesse, siis on mul olemas tõend, mille ma teie jaoks kaasa võtsin, ja mis on kõige häirivam...“

Ta avas palitu- ja pintsakuhõlmad, võttis revolvriskust rahakoti ja selle seest kokkuvolditud paberi, niisuguse, nagu mõned apteekrid kasutavad veel peavalupulbrite pakkimiseks.

Paberis oli tõepoolest pulber, määrdunudvalget värvi pulber.

„Jätan näidise teile, võite lasta seda analüüsida. Enne teie poole pöördumist palusin, et seda analüüsiks üks „Louvre'i“ müüja, kes on vaimustuses keemiast ning kes on endale sisse

seadnud tõelise laboratooriumi. Tema vastus oli kategooriline. Tegemist on valge fosfuuriga. Mitte fosforiga, nagu võiks arvata, vaid fosfuuriga, kontrollisin seda sõnaraamatust. Ma ei piirdunud Larousse'iga. Lugesin ka keemiatrakteate. Valge fosfuur on peaaegu värvitu pulber ja äärmiselt mürgine. Seda tarvitati vanasti imeväikestes kogustes ravimina mõnede haiguste puhul, aga just nimelt mürgisuse pärast tuli sellest loobuda.“

Mees tegi pausi, sest Maigret' ikka veel ükskõikne, äraolev ilme ajas ta pisut segadusse.

„Mu naine ei tegele keemiaga. Ta ei saa mingit ravi. Tal pole ühtki haigust, mille vastu võidaks äärmisel juhul välja kirjutada tsinkfosfööri. Kuid ma ei leidnud meie majast mitte paarigrammist annust, vaid pudelikese, mis sisaldab vähemasti viiskümmend grammi pulbrit. Muide, ma sattusin sellele peale juhuslikult. Mul on alumisel korrusel midagi ateljeetaolist, kus ma töötan oma väljapanekute makettide kallal ja teen väikesi mehaanika-alaseid leiutisi. Olgu pealegi tegemist kõigest mänguasjadega, kuid, nagu ma teile ütlesin, mänguasjad kujutavad...“

„Tean.“

„Ühel päeval, kui mu naine oli kodunt ära, ajasin hõövelpingil ümber liimipoti. Avasin seinakapi, kus hoitakse harju ja puhastusvahendeid. Plekieemaldajat otsides sattus mulle juhuslikult pihku sildita pudelike, mille kuju tundus mulle kummaline.“

Kui te kõrvutate nüüd seda avastust faktiga, et ma olen viimastel kuudel tundnud esmakordselt elus teatavaid tervisehäireid, mida ma kirjeldasin doktor Steinerile...“

Kirjutuslaual helises telefon, Maigret tõstis toru ja tundis ära kriminaalpolitsei direktori hääle.

„See olete teie, Maigret? Kas teil on mõni minut aega? Tahaksin teile tutvustada üht Ameerika kriminoloog, kes on praegu minu kabinetis ja soovib väga teil kätt suruda...“

Olles telefonitoru hargile pannud, vaatas Maigret kabinetis ringi. Kirjutuslaual ei vedelnud mingeid salajasi pabeleid. Ta külastaja ei paistnud olevat ohtlik tüüp.

„Kas lubate? Mul läheb seal ainult paar minutit...“

„Jah, palun...“

Ükse juurest pöördus ta siiski refleksi ajal tagasi ja kõndis uuesti läbi kabinet, et avada, nagu talle harjumuseks oli kujunenud, inspektorite toa uks. Kuid ta ei andnud viimastele mingit erilist käsku. Talle ei tulnud see pähe.

Mõni hetk hiljem astus ta sisse ülemuse kabinet polsterdatud uksest. Üks pikakasuline ulja olekuga punapäine mees tõusis tugitoolist ja surus tal jõuliselt kätt, öeldes prantsuse keeles, vaevu tajutava aktsendiga:

„Mulle teeb suurt rõõmu näha teid täies elusuuruses, härra Maigret. Kui te meie maad külastasite, ei õnnestunud mul teiega kohtuda, sest olin San Franciscos ja nii kaugel te ei käinud. Mu sõber Fred Ward, kes teid New Yorgis vastu võttis ja oli Washingtonis teie saatjaks, jutustas mulle teist põnevaid lugusid.“

Direktor andis Maigret'le käeviipega märku istet võtta.

„Loodan, et ma ei seganud teid keset mõnda säärast ülekuulamist, mis meile, ameeriklastele, tunduvad nii kummalised?“

Komissar rahustas teda. Ülemuse külaline pakkus talle sigarette, kuid mõtles ümber.

„Unustasin, et teie olete kirklik piibusuitsetaja...“

Seda juhtus ikka ja jälle: alati kordusid samad fraasid, samad küsimused, samasugune liialdatud ja tüütu imetlus.

Maigret, kes jälestas, et teda uuriti nagu mingit fenomeni, leppis olukorraga ja manas sellistel hetkedel näole erilise muige, mis tegi ta ülemusele palju nalja.

Üks küsimus viis teiseni. Räägiti uurimistehnikast, seejärel meenutati kuulsaid protsesse, mille kohta tal tuli öelda oma arvamus.

Paratamatult kerkis üles küsimus Maigret' meetoditest, mis pani ta kannatuse alati proovile, sest, nagu ta korras, suutmata ometi kummutada legende, polnud tal kunagi olnud ühtki meetodit.

Et teda vabaks lasta, tõusis direktor püsti, öeldes:

„Ja nüüd, kui soovite, suundume ülakorrusele, külastama meie muuseumi...“

See kuulus kõigi säärase visiitide juurde ning Maigret, sõrmed enda omast jõulisema kämbla pigistusest hellad, võis naasta oma kabinetti.

Ta peatus üllatunult lävel, sest tugitoolis, kus ta oli käskinud elektrirongide müüjal istet võtta, polnud enam kedagi. Kabinet oli tühi, üksnes sigaretisuitsu pilv heljus veel poolel teel laeni.

Maigret suundus inspektorite tuppa.

„Kas ta läks minema?“

„Kes?“

Janvier ja Lucas mängisid kaarte, mida juhtus nendega vähem kui kolm korda aastas, välja arvatud siis, kui nad pidid terve öö valvepostil veetma.

„Ah, ei midagi. Sel pole tähtsust...“

Ta põikas koridori, kus vana Joseph luges ajalehte.

„Kas minu külaline läks ära?“

„Natuke aega tagasi. Ta tuli teie kabinetist välja ja ütles mulle, et ei saa enam oodata, et ta peab tingimata minema tagasi poodi, kus teda oodati. Kas ma oleksin pidanud...“

„Ei. Sellest pole midagi.“

Mees oli vaba lahkuma, sest keegi polnud palunud teda tulla.

Sel hetkel taipas Maigret, et oli mehe nime ära unustanud.

„Ma oletan, et ka teie, Joseph, ei tea, mis selle mehe nimi oli?“

„Tunnistan, härra komissar, et ma ei vaadanud tema sedelit.“

Maigret naasis kabinetti, istus oma kohale ja süvenes taas ettekandesse, milles polnud midagi põnevat. Paistis, et kesküttekatel oli hakanud jälle perutama, sest radiaatorid polnud üldgi varem olnud nii tulised, ja torudest kostis häirivat müra. Ta oli juba püsti tõusmas, et minna radiaatori pidet pöörama, kuid tal polnud selleks julgust, ning ta sirutas käe telefoni poole.

Ta kavatses helistada „Louvre'i Kaubamajja“ ning küsida mänguasjade osakonna juhatajat. Aga kui ta seda teeks, kas seal ei hakata pead murdma, miks politsei äkitselt ühe nende töötaja vastu huvi tunneb? Kas Maigret ei riski niimoodi oma külastajale halba varju heita?

Ta tegi veel natuke tööd ning haaras siis peaaegu masinlikult telefonitoru.

„Kas te prooviksite mind ühendada doktor Steineriga, kes elab Denfert-Rochereau' väljaku ääres?“

Vähem kui kahe minuti pärast kõlas telefonihelin.

„Doktor Steiner on kuuldel.“

„Vabandage, et ma teid segan, doktor... Maigret siinpool... Jah, kriminaalpolitsei komissar... Ma tean, et teie juures käis hiljuti patsient, kelle eesnimi on Xavier, kuid kelle perekonnanime ma olen unustanud...“

Tundus, et arst liini teises otsas teda ei mäletanud.

„Ta tegeleb mänguasjadega... Peamiselt elektrirongidega... Ta olevat käinud teie juures, et saada selgust, et ta pole hull, ja seejärel olevat ta rääkinud teile oma naisest...“

„Palun oodake üks hetk. Pean kontrollima kartoteegist.“

Maigret kuulis, kuidas ta ütles kellelegi:

„Preili Berthe, kas te oleksite nii lahke...“

Ta ilmselt eemaldus telefoniaparaadist, sest kuulda polnud enam midagi ja vaikus kestis tükk aega, isegi nii kaua, et Maigret arvas juba, et ühendus on katkenud.

Steineri hääletooni järgi otsustades tundus ta olevat külma iseloomuga, kahtlemata uhke, igatahes teadlik oma tähtsusest.

„Kas ma tohin teilt küsida, komissar, mis põhjusel te mulle helistasite?“

„Sellepärast, et see härra oli äsja minu kabinetis, kuid ta lahkus enne meie vestluse lõppu. Juhtus nii, et teda kuulates rebisin ma sedeli, millele ta oli oma nime kirjutanud, väikes-tekst tükkideks.“

„Kas te olite ta välja kutsunud?“

„Ei.“

„Milles teda kahtlustatakse?“

„Mitte milleski. Ta tuli ise mulle oma lugu jutustama.“

„Kas midagi on juhtunud?“

„Ei usu. Ta rääkis mulle teatud kartustest, mida ta arvata-vasti teilegi teada andis...“

Kui saja arsti hulgas leidub kasvõi üksainuke, kes on nii vähe koostööaldis, siis Maigret oli sattunud just sellise peale.

„Teate, ma arvan,“ lausus Steiner, „et ametisaladus keelab mul...“

„Ma ei palu teid, doktor, reeta ametisaladust. Ma palun teilt kõigepealt selle härra Xavier' perekonnanime. Ma võin

selle silmapilk teada saada, kui helistan „Louvre'i Kaubamaja“, kus ta töötab, kuid mulle tuli mõte, et niiviisi talitades riskin ma teda ülemuste silmis kahjustada.“

„See on tõesti võimalik.“

„Tean ka seda, et ta elab Châtilloni avenüül, ja minu mehed jõuaksid majahoidjaid küsitledes samasuguse tulemuseni. Ka sel moel, kuulujutte vallandades, teeksime teie klientidele võib-olla kahju.“

„Mõistan.“

„Niisiis?“

„Ta nimi on Marton, Xavier Marton,“ poetas neuroloog vastu tahtmist.

„Millal ta teid külastas?“

„Arvan, et võin ka sellele küsimusele vastata. Ta käis umbes kolm nädalat tagasi, täpsemini 21. detsembril...“

„Niisiis ajal, kui ta oli jõulupühade eel kõige rohkem tööga hõivatud. Oletan, et ta oli äärmiselt ärritunud?“

„Kuidas, palun?“

„Kuulge, doktor, kordan veel, et ma ei palu teid reeta ühtki saladust. Meil on, te ju teate, tõhusaid vahendeid andmeid hankida.“

Vaikus liini teises otsas, ja Maigret oleks võinud vanduda, et see oli hukkamõistu väljendav vaikus. Oli selge, et doktor Steiner ei armastanud politseid.

„Xavier Marton, sest tema see on,“ jätkas Maigret, „käitus minu kabinetis normaalse inimesena. Ja ometi...“

Arst kordas:

„Ja ometi?“

„Ma pole psühhiaater, kuid olles teda kuulanud, tahaksin teada, kas mul oli tegemist tasakaalutu inimesega, või kas...“

„Keda te nimetate tasakaalutuks?“

Maigret punetas vihast ja pigistas ähvardavalt telefonitoru.
„Doktor, kui teil lasub vastutus ja kui teie kohus on hoida ametisaladust, mida ma ei tõuka teid hoopiski mitte rikkuma, siis meilgi lasub oma vastutus. Ebameeldiv on mõelda, et ma lasin minema mehe, kes homme võib...“

„Ka mina lasin tal oma kabinetist lahkuda.“

„Niisiis, teie ei pea teda hulluks?“

Jälle vaikus.

„Mida te arvate sellest, mida ta oma naisest rääkis?“

„Tema naist pole ma läbi vaadanud.“

„Ja selle põhjal, mida ta rääkis, ei tekkinud teil mingit ideed, et...“

„Mitte mingit ideed.“

„Kas teil pole midagi lisada?“

„Kahjuks mitte. Vabandage mind, mul on patsient, kes muutub juba kärsituks.“

Maigret virutas toru hargile, otsekui sooviks telefoni vastu arsti pead puruks lüüa.

Siis, peaaegu hetkega, ta viha lahtus, ta kehitas õlgu ja lõpuks isegi naeratas.

„Janvier!“ hõikas ta valjusti, et teda kõrvaltoas kuuldaks.

„Jah, *patron*.“

„Sa lähed „Louvre'i Kaubamajja“ ja kebid ülemisele korrusele, kus müüakse mänguasju. Tee nägu, justkui sooviksid midagi osta. Otsi üles mees, kes peaks olema vanemmüüja, ta on umbes neljakümne kuni neljakümne viie aastane, tumedate juustega, karvane nahakasvajalaik huulenurgast vasakul.“

„Mida ma temalt küsin?“

„Mitte midagi. Kui see müüja vastab sellele kirjeldusele, siis on ta nimi Xavier Marton, ja see ongi kõik, mida ma teada tahan. Tegelikult, kui sa juba seal oled, tunne huvi

elektrirongide vastu, et panna ta rääkima. Jälgi teda. See on kõik.“

„Kas te vestlesite temast hetk tagasi telefoni teel?“

„Jah. Sa kuulsid?“

„Te tahate teada, kas ta on hull?“

Maigret kehtis seepeale ainult õlgu. Mõnel teisel päeval poleks ta ehk tegelnud Martoni visiidiga rohkem kui paar minutit. Kriminaalpolitseis ollakse harjunud vastu võtma hulle ja poolhulle, veidrikke ja fantasööre, mees- ja naisisikuid, kes usuvad, et just nemad on määratud päästma maailma hukkumisest, ja sääraseid, kes on veendunud, et nende elu või nende saladusi ähvardavad müstilised vaenlased.

Kriminaalrajade Eriüksus, „krimirühm“, nagu seda tavaliselt kutsutakse, pole psühhiaatriaigla, ja kui ta niisuguste külastajatega tegeleb, siis ainult neil juhtumitel, kui nood lõpuks seadusi rikuvad, mida õnneks alati ette ei tule.

Keskpäev oli peagi käes. Maigret mõtles helistada Pardoni, ent leidis, et ei tasu vaeva, sest hommikuses visiidis polnud midagi murettekitavat kui sajas sama laadi külastuses, mida ta oli vastu võtnud.

Miks meenusid talle tabletid, mida ta naine pidi võtma igal söögikorral? Eks ikka tsinkfosfüüri pärast, mida Xavier Marton väitis olevat avastanud harjakapist. Aga kuhu oli proua Maigret oma tabletid peitnud, et meest mitte häirida?

Uudishimu ajal andis ta endale sõna, et otsib igalt poolt. Naine oli pidanud kaua nuputama, et leida kaval peidukoht, mille peale ta mees ei tule.

Eks näis. Seni aga sulges ta ettekande, et minna viimaks radiaatorit pooleldi kinni keerama, peljates jätta akent terveks lõunatunniks paokile.

Väljudes silmas ta kirjutuslaual paberümbrist valge pulbriga ja viis selle Lucas' kätte.

„Anna see laboratooriumile. Las nad teevad täna pärastlõunaks kindlaks, millega on tegemist.“

Kaldapeasel üllatas teda külm, ta tõstis palitukrae üles, surus käed tasku ja suundus bussipeatuse poole.

Doktor Steinerist oli jäänud talle ebameeldiv mulje ning ta mõte tegeles rohkem temaga kui elektrirongide spetsialistiga.

